

Udkast til:

3F's høringsvar vedr. Udkast til Danmarks udviklingspolitiske og humanitære indsats, "Verden 2030".

3F hilser debatten om det nye udkast til udviklingspolitisk og humanitær strategi velkommen. Vi støtter den eksisterende strategi, specielt bestræbelserne på at opnå bedre samordnet handelspolitik og udviklingspolitik. Men vi er også enige i at en aktualisering er påkrævet efter vedtagelse af vigtige globale strategier, især FN's nye bæredygtighedsmål.

For 3F er det vigtigt at Danmark – som et af de lande i verden, der har bedst mulighed for det - yder et betydeligt bidrag til opnåelse af bæredygtighedsmålene, der må ses som det tætteste vi kommer på et sammenhængende internationalt udviklingsprogram. Sammenhængen mellem målene anerkendes til en vis grad i udkastet, hvilket vi hilser velkomment. (s.5). Men vi vurderer det som et stort problem, der vil koste dyrt i form af faldende international anerkendelse af dansk udviklingsbistand, at regeringen samtidig har skåret hele bistanden betydeligt ned.

Selvfølgelig skal vi bringe vores danske spidskompetencer i spil for at få størst muligt udbytte af indsatsen, som det også fremgår af udkastet. Men udgangspunktet i de globale udviklingsbehov må aldrig tabes af syne. Prioriteringerne må tage udgangspunkt i det globale overblik - det vil gavne danske langsigtede interesser mere end det ikke særligt troværdige forsøg på at definere særlige danske nationale interesser.

Vi synes der er mange rigtige udsagn i udkastet, men der mangler tydelig sammenhæng mellem dem, som giver strategisk klarhed. Vi er tilhængere af at prioritere unge og kvinders rettigheder og muligheder, som udkastet lægger op til.

Konflikter, vold og krig er omtalt som trusler, men der står næsten ikke noget om årsagerne – herunder savnes omtale af læringen fra mange års mislykket mellemøstpolitik. Uden årsagsanalyse bliver det svært at nå frem til en brugbar strategi.

Vores kommentarer til udkastet i øvrigt er, at den trænger til at blive forbedret på følgende områder:

1) Markedskræfter skal styres for at bidrage bedst muligt til løsning af udviklingsproblemer

Mange steder i udkastet skinner det igennem, at markedskræfter og privat initiativ anses for i sig selv at føre til bæredygtig udvikling. Det virker som en tilbagevendende til den "markedsfundamentalisme", som ellers blev forladt af de fleste betydelige internationale donorlande og -institutioner, da den såkaldte "Washington konsensus" blev opgivet i starten af århundredet. Det skyldes en række negative erfaringer og erkendelsen af, at økonomisk vækst ikke automatisk kommer de fattigste til gode,

men uden social omfordeling øger uligheden. Vi opfordrer til at forbedre udkastet, så der bliver en bedre balance mellem marked, politisk styring og aktivt civilsamfund.

2) Undlad at bruge flygtninge- og migranter som skræmmebillede

Desværre bruger udkastet et skræmmebillede som begrundelse for indsatsen. Der beskrives en flygtninge- og migrationsbølge, som udviklingsindsatsen skal bruges til at forhindre. Der bruges upræcise betegnelser som "krise- og usikkerhedsbuen rundt om Europa" og der er elementer i udkastet, som ikke har meget med udviklingspolitik at gøre. Når strategiudkastet prioriterer standsning af flygtninge- og migrationsstrømme vil det, sammen med integration af flygtninge i Danmark, klart komme til at fjerne ressourcer fra egentlige udviklingsopgaver.

Migrations-problemet får en meget skæv behandling i udkastet og vi opfordrer til at undgå formuleringen om at mennesker kun bør have frihed til at skabe en bedre fremtid for sig selv og familien "dér hvor de hører hjemme". Hvad vil det sige i områder med nød, terror og krig? Den type formuleringer kan bruges til at sætte spørgsmålstegn ved, om Danmark mener vores tilslutning til menneskerettigheds- og flygtningekonventioner alvorligt. Og det er lige netop ikke hvad Danmark har brug for, hvis vi skal bevare vores høje troværdighed internationalt.

I stedet anbefaler vi, at udkastet fokuserer på, hvad vi kan gøre for at styrke beskyttelsen af menneskerettighederne, især for sårbare grupper, herunder mennesker, der drives på flugt af nød, krig og terror. Desuden bør vi prioritere at styrke fattige befolkningsgrupper i at bruge deres rettigheder til at forbedre egne arbejds- og levevilkår og skabe sociale forhold, der giver dem grund til at blive.

Vi opfordrer samtidig til at droppe "noget-for-noget" formuleringerne med krav og løfter om kontant belønning i form af øget udviklingsbistand til regeringer der tager asylansøgere tilbage. Det er en linje, der ikke bidrager til øget sikkerhed for asylansøgere i verden.

3) Hold fokus på det udviklingspolitiske

De fire strategiske pejlemærker nævnt på side 4 viser tydeligt, at udviklingspolitikken ikke længere er så højt prioriteret som tidligere, men tilpasses andre formål. Strategien blandes med politikker på flygtninge- og indvandrersområdet og sikkerhedspolitik. Vi anbefaler at skille det ad.

Specielt bør strategien adskille finansieringen af integration af flygtninge i Danmark fra udviklingspolitik, således at stabiliteten på udviklingsområdet ikke sættes over styr pga. svingninger i tilstrømningen af flygtninge - eller militære udgifter. Fattige lande og fattige mennesker har i den grad brug for stabile faktorer, bl.a. at kunne stole på rige landes løfter.

4) Styrk prioriteringen af de fattigste lande

Vi ser med bekymring, at hidtidige principper for udviklingsbistand, specielt fattigdomsorienteringen, er på vej til at blive opgivet. Bedre stillede lande skal nu ifølge strategiudkastet kunne få del i dansk udviklingsbistand. Ganske vist vil Danmark ifølge udkastet arbejde hen imod at de fattigste/mindst udviklede lande tildeles min. 0,2 % af BNI, men det er ikke en opprioritering i forhold til tidligere – tvært imod.

Der åbnes til gengæld mulighed for at anvende midler i transitions- og vækstøkonomier hvoraf flg. nævnes: Ghana, Indonesien, Pakistan, Sydafrika, Ukraine, Georgien, Vietnam, Egypten foruden Brasilien, Colombia, Kina, Mexico, Tyrkiet. I den seneste periode har Danmark besluttet at udfase støtten i de fattigste latinamerikanske lande, som Nicaragua, Honduras, Guatemala og Bolivia. Flere af dem er fattige på både økonomi og menneskerettigheder - men repræsenterer også vigtige erfaringer med at reducere den sociale ulighed, som kan komme andre fattige lande til gavn. Derefter foreslår udkastet nu udtrykkeligt at vælge lande til, som befinder sig i den bedre stillede del af kontinentets lande. Vi finder det helt paradoksalt og opfordrer til at fastholde Latinamerika i den udviklingspolitiske strategi men med fokus på de fattige lande, der har størst behov.

5) Styrk indsatsen for rettighederne, bl.a. på arbejdsmarkedet

Det skinner igennem, at begrundelsen for et i øvrigt fornuftigt fokus på unge, vækst og beskæftigelse, er en angst for befolkningstilvækst særligt i Afrika – og en ny migrationsbølge med baggrund i jobmangel for de unge.

Vi er enige i dette fokus, men ikke i at det primært skal ses som beskyttelse mod at flygtninge og migranter vælger at søge til Danmark. Det vil have en udviklingsmæssig værdi i sig selv vel at mærke hvis der er tale om såkaldte "anstændige job" dvs. med fuld adgang til at anvende alle arbejdstagerrettigheder, herunder at kunne organisere sig fagligt for at forhandle kollektivt om forbedrede løn- og arbejdsforhold. Fokus bør være at sårbare gruppe – som flygtninge og migranter - ikke udnyttes til social dumping, men tvært imod sikres deres menneske- og arbejdstagerrettigheder. Desuden må uddannelsesområdet, herunder erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelser, indgå som vigtig del af en beskæftigelsesindsats. Det er ikke et fokus vi finder klart formuleret i strategiudkastet.

Denne problemstilling er heller ikke omtalt i udkastets omtale af frihandelsaftaler. De ses som en del af strategien for udvikling i sig selv, alene fordi de giver adgang til de lukrative markeder som EU's. Men erfaringen viser, at frihandelsaftalernes krav om bæredygtighed, herunder beskyttelse af klima, miljø, menneske- og arbejdstagerrettigheder, er helt afgørende. Svaghederne ved EU's aftaler har ikke så meget været teksten som fraværet af mekanismer til at håndhæve paragrafferne og sanktionere overtrædelser. Vi opfordrer til, at denne problemstilling inddrages i omtalen af frihandelsaftalernes positive virkning.

6) Skærp kravene til private virksomheder, der indgår i udviklingspartnerskaber

Udkastet er ude af trit med erfaringerne med dansk erhvervslives bidrag til den udviklingspolitiske indsats. Virksomhedernes forretningsinteresser har ikke i sig selv sikret at bistandsmidlerne blev brugt effektivt. Partnerskaber med NGO'er eller Danida har i nogle tilfælde givet større effekt. Men for 3F at se er det helt afgørende at der stilles skærpede krav om, at virksomhederne efterlever FN's vejledende principper for erhverv og menneskerettigheder med særlig vægt på risikoanalyse og nødvendig omhu. Desuden bør kravene gå på fremme af mere miljø- og klimavenlige produktions- og forbrugsformer.

Virksomhedernes egne humanitære indsatser og velgørenhed er ikke nok efter vores mening. Det skal dokumenteres, at internationale konventioner og retningslinjer efterleves og at indsatsen bidrager til bæredygtig udvikling.

Det bør efter vores opfattelse være en del af de skærpede krav, at virksomheden inddrager sine egne medarbejdere aktivt i indsatsen og beslutningerne.

Vi mener desuden, at en stærk internationale indsats for fred, retssikkerhed, rettigheder, miljø og klima bedst tjener dansk erhvervslivs og dansk beskæftigelses interesser.

7) Styrk inddragelse af civilsamfundet

Vi vurderer det positivt, at udkastet understreger, at det er hele Danmarks indsats, strategien handler om. Alligevel synes vi ikke civilsamfundet – den gennemorganiserede danske befolkning - er blevet tildelt en særligt klart defineret rolle.

Ifølge udkastet skal samarbejdet med de organisationer, Danida har fast samarbejde med, gentænkes. Det foreslås, at der stilles skærpede krav om organisationernes dokumentation for merværdi og resultater. Skærpelse af kravene savner vi til gengæld i omtalen af erhvervslivets deltagelse. Civilsamfundsorganisationerne er faktisk blevet mødt af betydeligt skærpede krav om dokumentation for virkningen af deres indsats indenfor det seneste par år, mens der ikke har været en tilsvarende proces med krav til erhvervsvirksomhederne. Den usikkerhed, der på det seneste har præget rammebevillingerne, har været skadelig for organisationernes langsigtede planlægning og troværdighed hos partnerne.

Vi har naturligvis stor sympati for formuleringen på s. 11 om dialog mellem arbejdsmarkedets parter. Men vi savner alligevel en klarere beskrivelse af den bredere synergi, der kan opnås, når regeringen, erhvervsvirksomhederne og civilsamfundet i samarbejde bidrager til at udvikle demokratiet, forsvare menneskerettighederne og skabe anstændigt arbejde i fattige lande og til gavn for fattige mennesker.

8) Drop forsøg på styring af internationale institutioner efter særlige danske interesser

Udkastet har flere antydninger af, at danske særinteresser kan varetages ved at stille specifikke nationale krav til anvendelse af den støtte vi yder til disse internationale institutioner, udviklingsbanker mv. Det kaldes bløde og hårde øremærkninger ud fra danske interesser.

Vi finder tilgangen usaglig. Det er i dansk interesse, at der opbygges stærkere internationale institutioner, der kan lede en bæredygtig udvikling ud fra nationernes fælles interesser. Det er absolut ikke i dansk interesse at gøre de internationale institutioner til slagmark for diverse specifikke nationale interesser. Vi anbefaler derfor stærkt at denne del af strategien skrives om, så det klarere fremgår, at Danmark vil støtte vedtagelse og udmøntning af fælles strategier i de internationale institutioner til gavn for alle medlemsnationer.

Afsluttende bemærkninger

3F bakker fuldt og helt op om bestræbelserne på at definere en strategi for hele Danmarks indsats for en global bæredygtig udvikling, baseret især på FN's bæredygtighedsmål. Netop derfor opfordrer vi indtrængende til, at der rettes op på skævhederne i udkastet, specielt ved at gøre det mindre partipolitisk, gøre definitionen af danske interesser bredere og undgå at blande udviklingspolitik sammen med – og blive budgetmæssigt belastet af - flygtninge- og integrationspolitik, sikkerhedspolitik mm.

Vi håber at dette vil blive tilgodeset ved en bredere politisk debat i de kommende måneder.